

AGENDA 21 –

LOKALNA SKUPNOST V LUČI TRAJNOSTNEGA RAZVOJA – LOKALNI PROGRAM VARSTVA OKOLJA ZA OBČINO ŽUŽEMBERK

November 2004

Kazalo

1. UVOD.....	4
2. PROGRAM VARSTVA OKOLJA ZA OBČINO ŽUŽEMBERK – LOKALNA AGENDA 21.....	5
2.1 UVOD.....	5
2.2 POTEK IN PRIPRAVE ZA IZVEDBO LOKALNE AGENDE 21	6
1.1.1 POBUDA ZA IZVEDBO LPVO.....	9
1.1.2 OBLIKOVANJE KOORDINACIJSKEGA TELESIA	9
3. OCENA STANJA OKOLJA V OBČINI	11
4. PROGRAM UKREPOV	17
4.1 Organizacija varstva okolja.....	17
4.2 Sodelovanje javnosti, izobraževanje in informiranje lokalnega prebivalstva.....	19
4.3 Ekonomski instrumenti	21
4.4 Voda	23
4.5 Zrak	24
4.6 Hrup	25
4.7 Energija.....	26
4.8 Kmetijstvo in gozdarstvo	27
4.9 Naravna in kulturna dediščina.....	29
4.10 Turizem in rekreacija	30
4.11 Zdravje prebivalcev.....	32
4.12 Urejanje prostora.....	33
4.13 Gospodarstvo	33
4.14 Odpadki	35
4.15 Medobčinsko sodelovanje.....	36
5. NAČRT VARSTVA OKOLJA.....	37
6. JAVNA RAZPRAVA	39
7. POSTAVITEV ORGANIZACIJSKE STRUKTURE.....	40
8. IZVAJANJE PROGRAMA.....	41
9. SPREMEMBE PROGRAMA	42

10. LITERATURA.....	43
11. PRILOGE.....	44

1. UVOD

S sprejetjem Zakona o varstvu okolja-ZVO (UL RS št. 41/2004) in Nacionalnim programom varstva okolja-NPVO (UL RS št. 83/99) je Slovenija pridobila pravno podlago za reševanje problematike varstva okolja na splošno, kot tudi po posameznih področjih, kot so: varstvo voda, zraka, hrupa, tal, sevanje, odpadki ipd. Prav tako je zakon opredelil tudi institucionalno, zakonodajno, finančni in upravni nivo problematike varstva okolja. Omenjena temeljna dokumenta sta nam služila kot osnova za pripravo Agende 21 - Lokalnega programa varstva okolja za občino Žužemberk.

Agenda 21 za občino Žužemberk vsebuje opis stanja, opredelitev ciljev in strategije za uresničitev le-teh. Predstavlja izhodišča za pripravo programov za področja, ki so obravnavana v tem dokumentu.

2. PROGRAM VARSTVA OKOLJA ZA OBČINO ŽUŽEMBERK

LOKALNA AGENDA 21

2.1 UVOD

Vedno bolj je jasno, da problemov na področju varstva okolja ne moremo več reševati, ne da bi se lotili reševanja vzrokov, ki vplivajo na kvaliteto življenja in okolja na lokalni ravni. To pomeni, da je potrebno občine, oziroma lokalne skupnosti vključiti v mnoge procese varstva okolja. Eden temeljnih dejavnikov so, v tem primeru, lokalne AGENDE 21. Ocenjujemo, da najpomembnejšo vlogo na lokalni ravni, občine odigrajo pri urejanju komunalnih zadev, ki imajo krajeven značaj in determinirajo vsakodnevno delo in življenje krajanov, prav tako pa ima občina izjemno velik vpliv pri urejanju prostora. Zato je nujna udeležba lokalnih oblasti v lokalni skupnosti. Mnogo problemov na področju varstva okolja prihaja v občine tudi od drugod, izven občinskih meja, posledice pa so navzoče znotraj občinskih meja. Zato je potrebno tudi sodelovanje s sosednjimi občinami in preko nacionalnega programa tudi s sosednjimi državami.

Povsem razumljivo je, da občina Žužemberk ne more biti izjema na področju obravnavanja okoljskih problemov. Tako je tudi za to občino potrebno izdelati lokalno Agendo 21, saj lahko le na ta način naredimo inventuro stanja in predvidimo ukrepe za doseg željenega stanja na področju stanja okolja. To je nujno potrebno zato, ker bosta onesnaževanje in obremenjenost okolja vplivala na razvoj posameznih občin v naslednjih letih. Našteto velja tudi za občino Žužemberk, še posebej če vemo s kakšnimi finančnimi problemi se ubada zaradi investicij v izgradnjo kanalizacijskega omrežja in čistilne naprave, ob tem pa se še ni lotila reševanja ostalih odprtih problemov.

Temu se bo verjetno, tudi zaradi spremenjene lokalne zakonodaje s področja varstva okolja, morala prilagajati tudi organiziranost občinske uprave. Že danes lahko rečemo, da imajo občine, z izdelanim lokalnim programom varstva okolja, prednosti na naslednjih področjih:

- promocija občine,
- konkurenčnost občine pri sodelovanju na razpisih za okoljevarstvene projekte,
- preudarno usmerjanje finančnih sredstev,
- izbor vrstnega reda okoljskih problemov,
- hitrejšo reševanje okoljskih problemov,
- hitrejšo reševanje medobčinskih problemov,
- boljše sodelovanje z občani.

Zavedati se moramo, da z izdelavo Agende 21 prevzamemo tudi odgovornost za globalno okolje, s tem, da zmanjšamo lastni negativni vpliv na okolje. Obenem pa krepimo proces lokalne demokracije, ker izdelava Agende 21 zahteva sodelovanje različnih ciljnih skupin v lokalni skupnosti.

2.2 POTEK IN PRIPRAVE ZA IZVEDBO LOKALNE AGENDE 21

Na tem področju ni v občini prav nobenih izkušenj. Zato se je bilo težko odločiti za model delovanja (predlagan model delovanja je opisan v prilogi 3 v katerem malo širše opisujemo načrtovanje okoljskih aktivnosti, drugi, ki naj bi ga izvajali bo opisan v tem poglavju), ki bi naj pripeljal do željenega, torej do priprave lokalne Agende 21 za občino Žužemberk. Zato smo informacije poiskati tudi v nekaterih drugih občinah, kjer so na tem področju že naredili prve korake, prav tako pa mi je bil v veliko pomoč Priročnik za gospodarno ravnanje z okoljem v lokalnih skupnostih, ki ga je zasnovala nevladna organizacija ICLEI (Mednarodni svet za pobude okolja na lokalni ravni). Glede na to, da je priročnik usmerjen predvsem v srednje velike in male kraje, Žužemberk pa je prav tak kraj, smo pri postavljanju organizacijske hierarhije upoštevali večino navodil, zapisanih v priročniku. Upoštevali pa smo tudi izkušnje iz dosedanjih projektov za druge občine v Sloveniji, ki smo jih uspešno izvedli (npr. Občina Prebold)

Pri postavljanju temeljev za Lokalno Agendo 21 smo upoštevali, da je proces priprave programa varstva okolja kompleksen proces, ki zahteva najširšo podporo javnosti in sodelovanje vseh dejavnikov, ki opredeljujejo posamezno lokalno skupnost. Prav tako sem se odločil upoštevati teorijo, da vsaka lokalna skupnost pripravi lokalni program varstva okolja-LPVO na svoj način, ter da lahko nastanejo razlike:

- v načinu organizacije skupine,
- v času v katerem izvajamo projekt,
- pri sprejemu dokumenta v javnosti,
- pri statusu dokumenta po izdelavi.

Končni cilj programa je izdelati akcijski plan varstva okolja s katerim bi bilo možno vzpostaviti sistem spremljanja stanja okolja, postopnega izboljšanja stanja okolja v občini Žužemberk, kar je možno doseči le v primeru, ko je program sestavljen tako, da ga je možno izvajati.

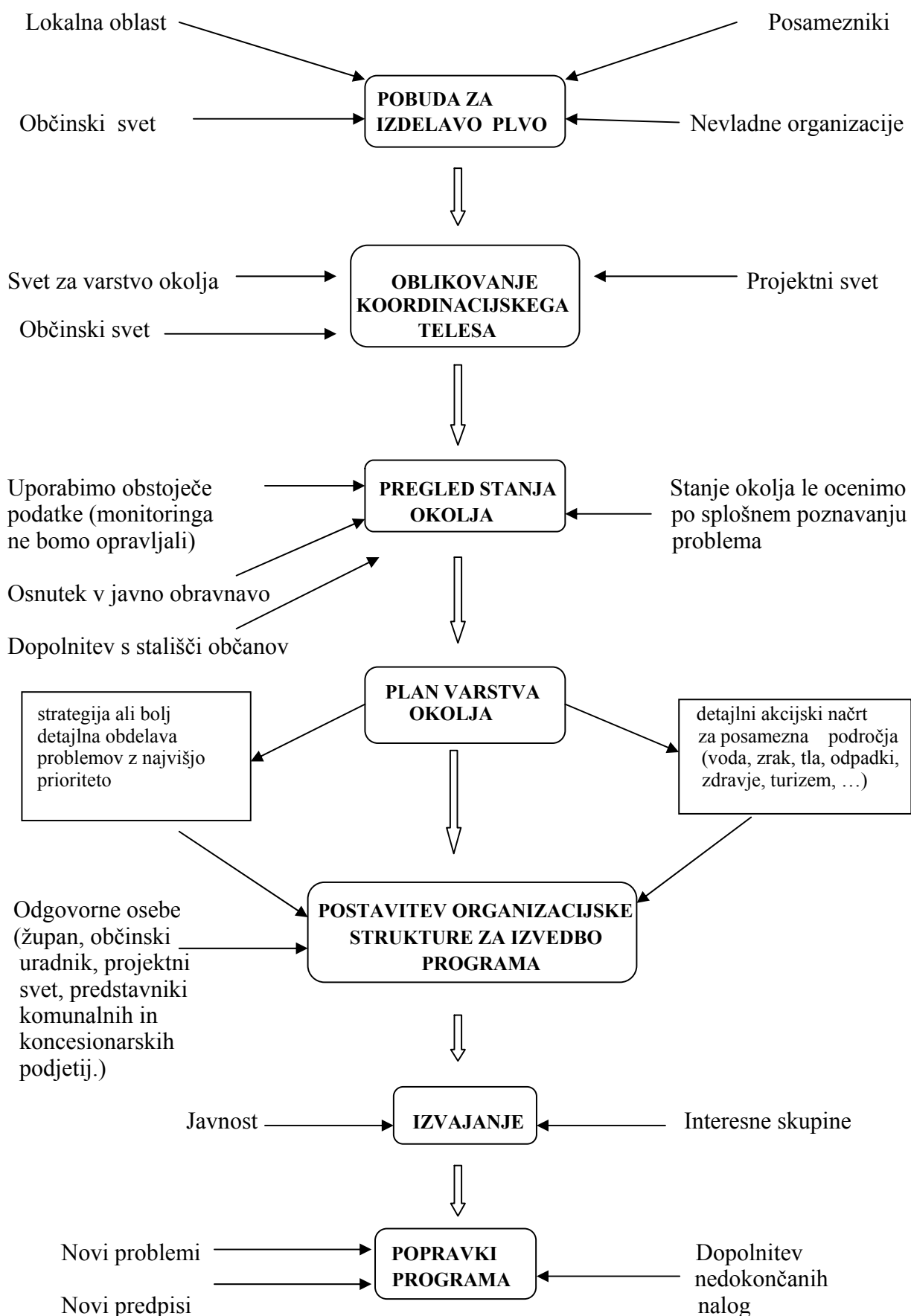
Tako naj bi program varstva okolja v občini Žužemberk predstavljal dokument, v katerem so oblikovane strateške usmeritve občine ali vsaj določena prioriteta reševanja problemov na področju varstva okolja in načini reševanja problemov okolja, ob tem pa mora biti grajen tako, da ga je možno dopolnjevati in prilagajati novim zahtevam in ugotovitvam. Takšen dokument je možno izdelati le s sodelovanjem najširših delov lokalne skupnosti (od gospodarskih in političnih subjektov, do najrazličnejših skupin civilne družbe) in občinske uprave.

Glede na izhodišča, pri pripravi lokalnega programa varstva okolja (v nadaljevanju LPVO) v občini Žužemberk, smo za izdelavo LPVO, predvideli delo v naslednjih korakih:

- pobuda za izdelavo LPVO,
- pregled stanja okolja,
- plan varstva okolja (izdelava dolgoročne strategije in detajlni plani),
- vzpostavitev organizacijske strukture za izvedbo LPVO,
- izvedba,
- popravki in dopolnitev programa.

Zgoraj opisani koraki dela so prikazani tudi na diagramu poteka, ki je prikazan na naslednji strani.

DIAGRAM PREDVIDENEGA POTEKA PRIPRAVE LOKANE AGENDE 21

Glede na to, da v občini Žužemberk do sedaj niso potekale aktivnosti na področju priprave lokalnega programa varstva okolja, ter v skladu z organizacijsko shemo za pripravo takšnega programa, je potreben prvi korak. To je iniciativa za izvedbo lokalnega programa varstva okolja.

2.2.1 POBUDA ZA IZVEDBO LPVO

Kot sem že omenili, v občini Žužemberk še ni bil izdelan lokalni program varstva okolja. Zato je potrebno podati pobudo za izdelavo programa. Stanje na področju organizacije varstva okolja na občini je naslednje:

- Na občini ni uslužbenca, ki bi se profesionalno ukvarjal samo s problemi okolja, temveč je obravnava teh problemov sestavni del opravil Odbora za okolje in prostor, komunalo in promet.
- V okviru občine že potekajo nekatere konkretne akcije, ki so usmerjanje v zagotavljanje določene višje kvalitete okolja, kar kaže na določeno pozitivno okoljsko zavest (gradnja kanalizacije, čistilne naprave, čistilne akcije,...)

Torej vidimo, da je v občini obstoja interes posameznikov, ki bi lahko dali pobudo lokalni oblasti za izvedbo programa. Seveda ne gre pozabiti na to, da so prebivalci občine Žužemberk že v preteklosti pokazali, da jim varstvo okolja ni tuje, saj so mnogo infrastrukturnih objektov zgradili v celoti ali delno z lastnim denarjem preko samoprispevkov.

2.2.2 OBLIKOVANJE KOORDINACIJSKEGA TELESA

Naloge koordinacijskega telesa bi po oceni, lahko opravljal tudi Odbor za okolje in prostor, komunalo in promet., ki bi v sodelovanju z županom, strokovnimi občinskimi službami, po potrebi pa tudi svetniki občine, predlagal ustanovitev posebnega delovnega telesa, ki bi naj vodilo in koordiniralo aktivnosti na področju izdelave lokalnega programa varstva okolja. Takšno delovno telo bi lahko na primer poimenovali Svet za okolje (v prilogi 3- Načrtovanje okoljskih dejavnosti imenovan Forum za okolje) občine Žužemberk (v nadaljevanju Svet), ki bi ga sestavljalo recimo deset, po potrebi pa tudi več članov, obvezno pa član Odbora za okolje in prostor, komunalo in promet.

Ker je uspeh možno doseči le s primernim mobiliziranjem javnosti, bi k sodelovanju v Svetu, po načelu prostovoljnosti (praviloma brez plačila), pritegnili:

- prebivalce občine, oziroma predstavnike različnih skupin občanov, ki lahko posredujejo najrazličnejša mnenja in vprašanja, ter pogosto opozorijo na probleme, ki jih drugi ne vidijo. Prisotnost občanov je nujna, ker brez njihove podpore še najboljši program ne more uspeti. Zato je nujno potrebno pri tej skupini akterjev vzbuditi interes za varovanje okolja in željo po vključevanju v izvajanje programa.
- predstavnike občine (župan, predstavnik občinskega Odbora za okolje in prostor, komunalno in promet in druge občinske službe). Njihovo sodelovanje je bistveno za doseg končnega cilja, zato je potrebno vzpostaviti čim boljše odnose in sodelovanje med svetom in predstavniki občinskih organov.
- pobudnika izdelave programa,
- direktorje komunalnih podjetij, ki opravljajo koncesionarske dejavnosti javnih služb (voda, dimnikarsko podjetje, odvoz smeti),
- predstavnike strokovnih organizacij (Zavod za gozdove, Kmetijska svetovalna služba, Zavod naravne in kulturne dediščine, Inšpektorat RS za okolje in prostor),
- predstavnike obrtnih in gospodarskih organizacij,
- predstavnike aktivnih društev (gasilci, Ribiška družina Novo mesto, Turistično društvo Suha krajina,...),
- enega ali dva ugledna krajana, ki jima pozitiven odnos do okolja ni tuj (ljudje iz gospodarstva, učitelji, lokalni veljaki, ljudje iz občinske uprave, strokovnjaki s področja varstva okolja).

Člani sveta bi po konstituiranju, med seboj, izbrali predsednika Sveta, ki bi skrbel za koordiniranje opravil v samem svetu, prav tako pa bi usklajeval delo sveta s predstavniki občinskih služb.

Tudi občina mora določiti kontaktno osebo, ki bi skrbela za aktivno sodelovanje s Svetom in predstavniki organizacij, ki bodo sodelovale pri projektu. Tukaj bi lahko sledili izkušnjam občin, ki so takšne programe že pripravile in so za kontaktno osebo določili osebo pristojno za reševanje problemov okolja, oziroma na občini Žužemberk osebo pristojno področje okolja.

Tako organiziran Svet, bo nato pripravil pregled stanja okolja v občini Žužemberk. Glede na to, da lahko pride do težav pri pridobivanju ustreznih podatkov, kar bi vodilo v upočasnitev delovanja, bi zato moral Svet uporabiti tiste podatke, ki so na razpolago in so navedeni v tej nalogi. Na področju, kjer podatkov ni, pa bo opravil samo oceno stanja na osnovi splošnega poznavanja problema, podatke pa, na primer z meritvami, pridobil naknadno. Torej pomanjkanje podatkov ne sme biti ovira, saj je priprava programa varstva okolja dinamični proces, ki upošteva novo nastale razmere.

Ob koncu prve faze dela bo Svet pripravil Oceno stanja okolja. Predvidevamo, da bo osnutek Ocene stanja okolja možno pripraviti v mesecu dni. Seveda bo Svet, preden bo sprejel končni dokument o Stanju okolja v občini Žužemberk, dokument o Oceni stanja okolja posredoval v javno obravnavo, tako, da bodo tudi zainteresirani občani in organizacije lahko podali svoje mnenje. Šele po takšni obravnavi osnutka bo Svet pripravil končno poročilo o stanju okolja.

3. OCENA STANJA OKOLJA V OBČINI

PREDSTAVITEV OBČINE

Občina Žužemberk je bila ustanovljena v letu 1998, pred tem je bila občina upravno sestavni del Mestne občine Novo mesto. Nahaja se ob križišču cest Ljubljana-Ivančna Gorica-Novo mesto ter Trebnje-Dvor-Kočevje. Severozahodni del občine se migracijsko močno navezuje na Ivančno Gorico, z druge strani pa je prav tako močna delovna dnevna gravitacija proti Novemu mestu. Površina občine Žužemberk je 164,3 Km², z 51 naselji in 4525 prebivalci (podatki iz leta 2002). Občina je ena izmed manj razvitih v Sloveniji, število prebivalcev pa stalno upada. Slab gospodarski položaj je posledica neugodnih naravnih razmer in zgodovinskih dogodkov. Suha krajina je ena izmed najbolj kraških pokrajin v Sloveniji, saj karbonatne kamnine prekrivajo več kot 90% površja, med njimi je desetina dolomitov, vse ostalo pa je apnenec.

3.1 ZRAK

Lokalna skupnost mora na svojem območju skupaj z državo skrbeti tudi za varstvo zraka, ki lahko vpliva na zdravje ljudi, uničuje materiale, vpliva na vegetacijo in kazi estetski izgled. Na splošno se je kvaliteta zraka v Sloveniji v zadnjih letih nekoliko izboljšala, predvsem zaradi zmanjšanja onesnaženosti z žveplovim dioksidom.

Monitoring onesnaženosti zraka za območje občine ne obstaja. Po nam znanih podatkih v zadnjih letih ni bilo izvedenih nobenih meritev onesnaženosti zraka na tem območju. Na območju občine in v njeni bližini se ne nahaja industrija, ki bi zaradi svoje primarne dejavnosti bistveno slabšala kvaliteto zraka. Poleg tega velik del občine pokriva gozd (63% celotne površine občine) v neposredni bližini pa so tudi velike gozdne površine Kočevskega Roga. Za območje občine je značilna tudi relativno redka poseljenost. Zaradi naštetih dejstev predpostavljamo, da onesnaženost zraka v občini ni problematična.

3.2 VODE

V Sloveniji so vode naravna dobrina v lasti države, ne glede na to pa imajo občine po Zakonu o vodah in Zakonu o lokalni samoupravi še vedno določene pristojnosti v zvezi z gospodarjenjem z vodami (podzemno, površinsko in odpadno vodo).

3.2.1 POVRŠINSKE VODE

Na območju občine je edini površinski vodotok reka Krka, ki je uvrščena v seznam voda I. reda (Zakon o vodah, UL RS št 67/2002). V letu 2003 je bilo izdelano Poročilo o preiskanih vzorcih reke Krke, ki ga izdelal Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto. Vzetih je bilo 14 vzorcev zaradi ugotavljanja primernosti za kopanje. Narejene so bile kemične in mikrobiološke raziskave. Kemične preiskave so zajemale le osnovne parametre: nitrate, nitrite, BKP-5, KPK (KMnO_4), suspendirane snovi, ostanek po izparevanju, pH, celotni organski ogljik (TOC), amonijev dušik, vonj, barvo, vidne odpadne snovi, raztopljen kisik in zasičenost s kisikom. V okviru mikrobiološke preiskave se je določevalo najverjetnejše število fekalnih koliformnih bakterij in najverjetnejše število vseh koliformnih bakterij. Glede na oba kriterija-mikrobiološki in kemični-so bili vsi vzorci neustrezni. Na odvzemnem mestu Žužemberk kopališče je voda neustrezna po bakterioloških preiskavah in ustreza po kemičnih preiskavah. Neusreznost po zakonodaji pomeni neprimernost vode za kopanje. Strokovna ocena pa je, kar kažejo tudi izkušnje iz življenja, da kopanje v takšnih vodah ne

škoduje zdravju kopalcev. Možni, a redko opaženi vplivi na zdravje kopalcev, so predvsem blage srbečice-te se lahko pojavijo pri bolj občutljivih ljudeh in je najverjetneje posledica prisotnosti številnih enoceličnih alg v vodi. Voda iz reke ni primerna za kopanje. Po kopanju pa je priporočeno tuširanje z neoporečno vodo.

3.2.2 ODPADNE VODE

Med razpršenimi viri onesnaženja voda so veliki onesnaževalci, intenzivno kmetijstvo, del industrije, promet in razpršena poselitev z neurejenim odvajanjem odpadnih voda. Kmetijstvo onesnažuje predvsem z podtalnico z nitrati, pesticidi, fosfati, organskimi snovmi in amonijevimi spojinami z živinorejskih farm. Industrija pretežno onesnažuje vode s težkimi kovinami, fenoli in organskimi topili. Tudi promet je velik onesnaževalec vode s težkimi kovinami. Točkovni viri onesnaženja v Sloveniji niso ustrezno urejeni. Zajeten del industrije še vedno spušča vodo v vodotoke brez čiščenja.

Občina Žužemberk je slabo opremljena s kanalizacijskimi vodi, le del naselja Žužemberk ima urejeno kanalizacijsko omrežje, in sicer v Jurčičevi ulici in Vrtih, trenutno pa se gradi še v Stranjski vasi. Kanalizacijske vode se še vedno neprečiščene spuščajo v reko Krko. Ostala gospodinjstva imajo urejene lastne grezice, ki so velikokrat prepustne. Na območju občine je ena čistilna naprava, ki je v lasti družb na območju nekdanje tovarne Iskra in zadošča le za sedanji obseg proizvodnje. Predvidena pa je gradnja čistilne naprave za 3000 enot v Žužemberku pri Spodnjem Pruhu, ki naj bi bila dokončana do leta 2005. Izdelane pa so bile tudi študije za kanalizacijo v naseljih Dvor in Jama pri Dvoru. Omeniti je potrebno, da občina leži na kraškem svetu, ki ima svojevrstno, zelo prepustno kamninsko sestavo. Odpadne vode na takšnem območju hitro pridejo do podtalnice in tako tudi do reke Krke.

3.2.3 PITNA VODA

Ne glede na to, da je po Zakon o varstvu okolja-ZVO voda last Republike Slovenije, pa je lokalna skupnost, po Zakonu o vodah, dolžna opredeliti vodovarstvena območja za aktivna črpališča. Podtalnica, namenjena virom pitne vode, je bolj zaščitena pred zunanjimi vplivi kot površinske vode. Kakovost podtalnice se vrednoti po evropskih standardih za pitno vodo in v Sloveniji so veljavni normativi za pitno vodo v Pravilniku o zdravstveni ustreznosti pitne vode.

Lokalna skupnost ima možnost in dolžnost zaščititi podtalnico pred točkovnimi viri onesnaženja, ki jih predstavljajo na primer izpusti iz industrije, energetskih in kmetijskih obratov, čistilnih naprav in kanalizacij. Zaradi vsega navedenega seveda se ne gre čuditi, da je tudi po Nacionalnem programu varstva okolja-NPVO zagotavljanju kvalitetne vode dana najvišja prioriteta.

V občini 17% prebivalcev nima urejenega vodovodnega sistema, to je skoraj celotno območje na levem bregu reke Krke, predvsem Ajdovska planota in nekateri drugi zaselki in deli naselij. Vzdrževanje vodovodnega sistema in analiziranje kvalitete pitne vode je prepuščeno javnemu podjetju Komunala Novo mesto.

Občina se z vodo oskrbuje predvsem z vodnega vira v Globočcu pri Zagradcu. Vodozbirno območje izvira Globočec se razprostira v občini Ivančna Gorica ter sega še v občino Dobropolje in Ribnica. Vodni vir je zajet v kavernoznem apnencu. Voda se kondicionira prek peščenih filtrov in dezinficira s plinskim klorom. Koagulacija in flokulacija se ne izvaja redno. V primeru, da bi se pojavile na zajetju sledi mineralnega olja (izlitje naftnih derivatov), je tudi možnost dodajanja aktivnega oglja. Praviloma je voda iz sistema glede mikrobioloških laboratorijskih preiskav neustrezna le pred pripravo, po pripravi pa ustrezna. Težave se pojavijo ob nezadostnem kloriranju in večjih padavinah, ki vplivajo na večjo kalnost vode (Poročilo o strokovnem zdravstvenem nadzoru vodooskrbnega sistema Globočec, Zavod za zdravstveno varstvo Koper).

Nekaj naselij v občini se oskrbuje tudi z vrtine Kriška Reber. Preiskava, ki jo je opravil Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto v septembru 2002 je pokazala, da je glede na obseg in rezultate izvršenih preiskav vzorec zdravstveno ustreza.

V starem zajetju vode v Žužemberku (ne obratuje) je analiza vzorca vode junija 2002 pokazala, da je vzorec pitne vode zdravstveno neustrezen. Vzroki so: skupne koliformne bakterije, previsoko skupno število aerobnih mezofilnih bakterij pri 37°C, previsoko skupno število aerobnih bakterij pri 22°C 72h (Ocena zdravstvene ustreznosti vzorca pitne vode, Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, junij 2002)

3.3 ODPADKI

Ravnanje z odpadki je ena najslabše rešenih nalog s področja varstva okolja v Sloveniji. Odlaganje na lokalne (občinske) deponije je praktično edina možnost ravnanja s komunalnimi in pretežno tudi z industrijskimi odpadki, pri čemer pa so ta odlagališča pogosto neprimerno locirana, tehnično neustrezna in prezapolnjena. Mnogo odlagališč tudi nima ustrezno urejenega pravnega statusa. Industrija največkrat odlaga svoje odpadke skupaj s komunalnimi, le v izjemnih primerih imajo podjetja svoja odlagališča za nekatere vrste nevarnih odpadkov. Tudi urejenih odlagališč za gradbene odpadke ni veliko.

Zbiranje odvoz in deponiranje komunalnih odpadkov iz gospodinjstev, industrije ter ostalih dejavnosti v občini izvaja JP Komunala Novo mesto. Ločeno zbiranje odpadkov iz gospodinjstev še ni organizirano. Izvaja pa se odvoz kosovnih odpadkov (bela tehnika, pohištvo, ipd). Deponiranje se izvaja na Javnem odlagališču komunalnih odpadkov Leskovec v KS Brusnice. Na odlagališču se izvajajo vzdrževalna dela, kompaktiranje odpadkov, dezinfekcija, deratizacija, kontrola vplivov izcedkov v vodotoke in podtalnico ter občasne analize nedoločenih vrst odpadkov.

Po nam znanih podatkih so na območju občine številna manjša divja odlagališča odpadkov, ki jih je potrebno sanirati. Katastra divjih odlagališč v občini še ni, tako da je tudi nadzor nad temi odlagališči ni. Na območju občine tudi ni urejene deponije za gradbene in nevarne odpadke.

3.4 HRUP

Hrup je po definiciji Uredbe o hrupu v naravnem in življenjskem okolju (Ul. RS, št. 45/95 in 66/96) vsak zvok, ki v naravnem in življenjskem okolju vzbuja, nemir, moti človeka in škoduje njegovemu zdravju ali počutju ali škodljivo vpliva na okolje. Hrup povzroča nemir, utrujenost, slabo počutje, deluje tudi na kardiovaskularni sistem.

Po nam znanih podatkih v občini Žužemberk ne obstajajo redne meritve hrupa. Povečan hrup je pretežno zaznati le na regionalni cesti Ivančna Gorica – Žužemberk. V občini ne obstaja industrija, ki bi po svoji naravi onesnaževala okolje s hrupom.

3.5 SEVANJE

Celoten spekter elektromagnetnega sevanja delimo glede na njegovo frekvenco ali energijo, oziroma glede na učinek, ki ga ima na ionizirana in neionizirana. Ionizirana sevanja v širšem okolju se pojavljajo predvsem zaradi odpadnih radioaktivnih materialov. Poseben primer so radioaktivne snovi (predvsem izotopi joda) v odpadnih vodah iz bolnišnic. V okolju se neionizirana sevanja pojavljajo predvsem kot posledica delovanja raznih naprav, kot so električni visokonapetni daljnovodi, transformatorske postaje, RTV oddajniki, radarji, mobilne bazne postaje, monitorji ipd. To področje je pri nas urejeno z Uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (Uradni list RS, št. 70/96).

Na območju občine Žužemberk so naslednji objekti z neioniziranimi sevanji: električni visokonapetostni daljnovodi, transformatorske postaje, mobilne bazne postaje in RTV oddajnik na Plešivici.

4. PROGRAM UKREPOV

4.1 Organizacija varstva okolja

V občini Žužemberk je za okoljske zadeve odgovoren Odbor za okolje, prostor, komunalo in promet, ki ga sestavlja 6 članov. Odbor sestankuje približno osemkrat na letno, obravnava različne zadeve, problematika okolja ni pogosto na dnevnem redu.

V občini tudi ni redno zaposlenega uslužbenca, ki bi imel strokovno izobrazbo za reševanje problematike okolja. Za okoljsko problematiko na področju občine so pristojne tudi naslednje strokovne organizacije:

- vodovod, kanalizacija, odpadki: JP Komunala Novo mesto, d.o.o.
- kmetijska zemljišča: Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, izpostava Novo mesto
- gozdovi: Zavod za gozdove Slovenije, krajevna enota Žužemberk

V letu 2003 je bil sprejet tudi nov Odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje občine Žužemberk (UL RS št.73/03), ki opredeljuje tudi področja varstva okolja.

V občini so sta za področje okolja veljavna naslednja odloka:

- Odlok o oskrbi s pitno vodo v Občini Žužemberk, UL RS, št. 43/2001
- Odlok o izvajanju gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih in padavinskih voda (UL RS, št. 43/2001)

Zakon o lokalni samoupravi nalaga občinam, da uredijo organizacijo in način opravljanja lokalnih gospodarskih javnih služb na območju občine. Gre v bistvu za službe s področja komunale. V okvir teh služb sodi varstvo zraka, tal, varstvo pred hrupom, varstvo vodnih virov, zbiranje in odlaganje odpadkov, ter organizacija komunalno nadzorne službe.

Po zakonu o varstvu okolja mora občina z gospodarskimi javnimi službami skrbeti za oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda, ravnanje s komunalnimi odpadki, odlaganje ostankov komunalnih odpadkov, javno snago in čiščenje javnih površin, urejanje poti in površin za pešce, pregledovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka, gospodarjenje z zemljišči in gasilstvo.

Zakon o varstvu okolja daje občini možnost, da ustanovi lokalno nadzorno službo. Ustanovi jo lahko sama ali s sosednjimi lokalnimi skupnostmi. Nadzorne službe po 97. členu ZVO ministrstvo pooblasti za opravljanje posameznih dejanj in strokovnih nalog v zvezi z

inšpekcijskim nadzorom. Tako imajo samo pravico ugotavljanja dejanskega stanja, ne morejo pa uvesti ali voditi postopka. Nadzornik je lahko samo oseba, ki izpolnjuje pogoje za delo republiškega inšpektorja.

Glede na trenutno stanje organizacije na področju varstva okolja in splošno usmeritev občine, da bo spremljala stanje okolja in pripravljala ukrepe za njegovo izboljšanje, so potrebni ukrepi.

Predlagani cilji:

- izboljšanje nadzora nad okoljem,
- jasna določitev pristojnosti za urejanje prostora in varstvo okolja v občini,
- vzpostavitev sistema sodelovanja občine z javnostjo pri identifikaciji in reševanju problemov.

Predlagani ukrepi za doseg zastavljenih ciljev:

- razširiti pooblastila komunalnemu nadzorniku,
- izdelati manjkajoče odloke za vzpostavitev celovitega urejanja problematike urejanja okolja (Potrebni odloki: Odlok o komunalnem nadzoru, Odlok o taksah za obremenjevanje okolja, Odlok o priključitvi na kanalizacijo, Odlok o varstvu zraka. Pri izdelavi odlokov bo občina potrebovala pomoč izkušenih in za izdelavo takšnih odlokov usposobljenih strokovnjakov.
- srečanje občinske uprave in inšpektorja za okolje ter dogovor o načinu sodelovanja,
- sodelovanje z Ministrstvom za okolje in prostor in drugimi ministrstvi pri reševanju okoljskih problemov.
- identifikacija okoljskih problemov, ustanovitev Sveta za okolje,
- sodelovanje pri izvajanju in izdelavi lokalnega programa varstva okolja.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Uvedba komunalnega nadzora	Župan	400.000	Visoka	15 mesecev
Sodelovati z Ministrstvom za okolje in prostor pri reševanju problemov okolja	Župan	/	Visoka	Takoj

4.2 Sodelovanje javnosti, izobraževanje in informiranje lokalnega prebivalstva

Javna participacija je zelo pomembna na poti v trajnostno družbo. Občani občine Žužemberk so že pokazali, da jim to področje varstva okolja ni tuje, res da bolj z vidika raznih očiščevalnih akcij (šolarji, ribiči, gasilci,...) in izgradnje komunalnih vodov s samoprispevkom. Vendar to še ni dovolj, prebivalci občine še vedno niso dovolj osveščeni oziroma občutljivi za okoljske probleme, tako na lokalni, kot tudi globalni ravni.

Glede na to, da je informiranje občanov izjemno pomembna dejavnost, ki lahko odločilno prispeva k podpori javnosti, pri izvajanju najrazličnejših projektov varstva okolja, bo občina usmerila svojo dejavnost v redno obveščanje prebivalcev o stanju okolja in o programih, ki kakorkoli vplivajo na stanje v občini.

V ta namen bo potrebno organizirati občinski informacijski sistem, preko katerega bodo občani lahko dobili vse potrebne podatke o stanju okolja, za katere mora občina po Zakonu o varstvu okolja-ZVO imeti podatke. Občina Žužemberk, bi lahko tak sistem informacijski sistem organizirala tudi kot enostaven sistem zbiranja najrazličnejših podatkov (rezultatov monitoringa) o okolju. Na osnovi zbranih podatkov lahko pristojna oseba pripravlja redna, na primer, mesečna poročila, občanom. V takšen informacijski sistem lahko tudi občani pošiljajo določene informacije in sugestije.

Na področju izobraževanja o okoljskih problemih mora sodelovati tudi Osnovna šola Žužemberk, skupaj s svojimi podružnicami in otroškimi vrtci, kjer bi lahko potekalo izobraževanje in informiranje učencev v smeri trajnostnega razvoja. Prav tako bi bilo potrebno vzpostaviti sodelovanje s kmetijsko svetovalno službo in krajevno izpostavo Zavoda za gozdove, ki bi pripravili izobraževanja s področja uporabe ustreznih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev, pridelava zdrave hrane, gospodarjenje z gozdovi, varstvu vodnih virov ipd. Občina bi morala občane seznanjati s problemi divjih odlagališč, ter jasno postaviti potrebo po ločevanju odpadkov.

Za podporo pri teh aktivnostih bi občina lahko vključila tudi medije (Dolenjski list, Suhokranjske poti, radio Krka, radio Sraka, Studio D...)

Predlagani cilji:

- Prebivalce občine izobraževati o trajnostnem razvoju in jih aktivno vključevati v reševanje okoljskih problemov.
- Redno obveščanje občanov o stanju okolja (vzpostavitev informacijskega sistema, in obdelava podatkov o okolju, določitev osebe, ki bo pristojna za to delo).

Predlagani ukrepi za doseg zastavljenih ciljev:

- včlanitev občine v stalno konferenco lokalnih skupnosti,
- prijava na tekmovanje za najlepše urejeni kraj, podeželje,
- spodbujanje trajnostnega potrošništva (nakupovanje ekoloških domačih izdelkov - tržnica),
- skupaj z OŠ pripraviti program sodelovanja šolarjev na področju trajnostnega razvoja (predstavitve okoljskih problematik, včlanitev v Eko-šola, Zdrava šola, skupne očiščevalne akcije, »eko-krožek« ipd.)
- več tematik o trajnostnem obnašanju v lokalnih medijih
- redno obveščanje prebivalcev o stanju okolja (izboljšanje sodelovanja občanov in občine, več tematik glede okolja v lokalnih glasilih).

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Spodbujati pridelavo bio izdelkov	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	600.000	Visoka	Stalna akcija
Spoznavanje občine in narave v njej	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	1.200.000	Srednja	Stalna akcija
Seznanjanje občanov z negativnim vplivom divjih odlagališč, uporabo nedovoljenih umetnih gnojil in fitofarmacevstkih izdelkov	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	200.000	Visoka	Stalna akcija
Pripraviti program sodelovanja med občani in občino	Župan	/	Zelo visoka	9 mesecev
Seznani krajanje o vplivu različnih kuriv na onesnaženost zraka	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	10.000	Zelo visoka	
Seznani občane o odloku za zaščito vode in posledično s tem o vrstah snovi, ki jih je dovoljeni vnesti v zemljo	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	10.000	Zelo visoka	Stalna akcija

Izvajati akcijo za zmanjšanje porabe pitne vode, predvsem zaradi zalivanja vrtov, pranja avtomobilov, itd.	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	10.000	Zelo visoka	Stalna akcija
Propagirati varstvo narave in idejo trajnostnega razvoja v OŠ in vrtcu	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	100.000	Visoka	Stalna akcija
Vzpostaviti informacijski sistem o stanju okolja v občini	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	200.000	Visoka	Stalna akcija
V kraju postaviti oglasne table, na katerih bi predstavili največje onesnaževalce okolja v občini, oziroma rezultate njihove nevestnosti – podjetja, lokacije divjih odlagališč, nekontrolirano polivanje gnojevke, ...	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	200.000	Visoka	Stalna akcija
Propagiranje uporabe energijsko varčnih izdelkov v gospodinjstvih, kot so žarnice, izolacije fasad, kolektorji za sanitarno vodo, kvalitetna termo izolacijska okna,	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	20.000	Srednja	Stalna akcija
Včlanitev v stalno konferenco lokalnih skupnosti	Župan	300.000	Zelo nizka	Stalna akcija

4.3 Ekonomski instrumenti

Občina Žužemberk nima lastnih virov sredstev za izvedbo varstva okolja, sklad za varstvo okolja, preko katerega bi se lahko kreditirale naložbe v projekte varstva okolja, v občini ne obstoja. Lastnih ekoloških taks za obremenjevanje okolja občina še nima. Po razpoložljivih podatkih občina ne zagotavlja finančnih sredstev za financiranje nalog zaščite okolja, okolju prijaznih zaščitnih sredstev v kmetijstvu, prav tako ne zagotavlja sredstev za analizo zemlje, krme in izobraževanje kmetov na področju uporabe okolju prijaznih sredstev in metod trajnostnega kmetovanja. Zaradi navedenega, predvsem pa zaradi izjemno skromnih finančnih sredstev, ki jih ima občina na razpolago, bi morala biti usmeritev občine v strogo namensko porabo razpoložljivih sredstev. Prav tako bi naj po svojih zmožnostih pomagala pri izvajanju vseh okoljevarstvenih aktivnosti, ter vzpodbujala vse tiste posameznike in podjetja, ki bi se usmerila v uporabo in izdelavo okolju prijaznih izdelkov in storitev.

Občina bi morala izvajati aktivnosti za zagotovitev potrebnih sredstev tudi iz drugih, predvsem republiških in tujih finančnih virov. Takšna sredstva je možno pridobiti preko programov Evropske unije, na osnovi sodelovanja z Ministrstvom za okolje. Pogoj za sodelovanje pri poskusu pridobitve teh sredstev pa je, da mora občina imeti pripravljene

prednostne projekte varstva okolja. Takšne projekte pa lahko racionalno pripravi le takrat, ko ima izdelan na primer celovit program varstva okolja v lokalni skupnosti. (Občina se na te razpise lahko prijavi s sosednjimi lokalnimi skupnostmi, ki imajo izdelane sorodne programe in s tem poveča težo svoje prošnje).

Področje varstva okolja je v občini še neorganizirano, občina nima ustanovljenih lastnih služb in sklada za varstvo okolja. V občini se ne pobirajo lokalne ekološke takse, zbirajo se državne takse za izgradnjo kanalizacijskega omrežja.

Predlagani cilji:

- Občina Žužemberk bo sredstva za varstvo okolja namensko uporabljala, ter po svojih zmožnostih pomagala pri izvedbi okoljevarstvenih projektov.
- ureditev pogojev za financiranje varstva okolja,
- vključitev v projekte Evropske unije
- vključitev v državne programe varstva okolja

Predlagani ukrepi za doseg zastavljenih ciljev:

- Uvedba lokalnih taks za obremenjevanje okolja, iskanje možnosti sovlaganja v komunalne projekte.
- Vključitev v projekte, ki potekajo v okviru programa Ecos Ouverture, nepovratna sredstva Evropske unije, sodelovanje z Ministrstvom za okolje in prostor, Ekološki razvojni sklad RS, sodelovanje z Ministrstvom za kmetijstvo.
- Ustanovitev sklada za varstvo okolja določitev projektov, ki bi jih sklad financiral, priprava programa delovanja sklada.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Uvedba lokalnih taks za obremenitev okolja	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	300.000	Zelo visoka	12 mesecev
Iskanje možnosti sovlaganj v komunalne projekte	Župan	100.000	Zelo visoka	Stalna akcija
Ustanovitev Sklada za varstvo okolja	Župan	1.000.000	Visoka	Stalna akcija
Vključitev v projekte tujih investitorjev	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	300.000	Zelo Visoka	Stalna akcija

4.4 Voda

Lokalna skupnost ima tako možnost in dolžnost zaščititi podtalnico pred točkovnimi viri onesnaženja, ki jih predstavljajo na primer izpusti iz industrije, energetskih in kmetijskih obratov, čistilnih naprav in kanalizacij. Zaradi vsega navedenega seveda se ne gre čuditi, da je tudi po Nacionalnem programu varstva okolja-NPVO zagotavljanju kvalitetne vode dana najvišja prioriteta.

Predlagani cilji:

- Ureditev kanalizacijskega omrežja
- Občina bo skrbela za kakovost podtalnice in površinskih vodotokov

Predlagani ukrepi za doseg zastavljenih ciljev:

- Vzpostaviti sodelovanje s sosednjimi občinami, ki vplivajo na kvaliteto podtalnice in površinskih voda v občini Žužemberk.
- Zagotoviti kanalizacijsko omrežje in čiščenje le tega, v sodelovanju s koncesionarjem za dobavo pitne vode ugotoviti stanje vodovodnega sistema in ga po potrebi sanirati.
- Z odlokom zagotoviti ekonomsko sprejemljivo ceno čiščenja greznic, narediti kataster priključkov na kanalizacijsko omrežje, narediti kataster greznic, izdelati odlok o obvezni priključitvi objektov na kanalizacijo.
- Informirati občane o okoljski pomembnosti ravnanja z odpadno vodo.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Odlok o obvezbi priključitvina objektov na kanalizacijo	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet Župan	300.000	Zelo visoka	9 mesecev
Vzpostaviti sodelovanje s sosednjimi občinami, ki vplivajo na kvaliteto podtalnice in površinskih voda v občini	Župan	/	Zelo visoka	Stalna akcija
Izgradnja kanalizacijskega sistema	?	?	?	?
Seznanjati občane z možnostjo onesnaženja podtalnice in vodotokov z gnojili, fitofarmaceutskimi sredstvi, olji, nafto, raznimi kemičnimi snovmi	Župan	300.000	Zelo visoka	Stalna akcija
...				

Opomba: Kako je s čiščenjem odpadnih voda v lokalnih ali skupinski čistilni napravi??

4.5 Zrak

Človek s svojo posredno ali neposredno aktivnostjo izpušča v zrak snovi, ki lahko škodljivo učinkujejo na zdravje ljudi in okolje: Globalni pojav tanjšanja ozonske plasti in segrevanja ozračja, povzroča škodljive učinke na Zemlji in zajema celotno atmosfero, od prizemnega sloja troposfere do celotne stratosfere. Drugi procesi, ki vodijo do škodljivih učinkov na Zemlji, pa so krajevno bolj omejeni in se odvijajo v troposferi oziroma v njeni prizemni plasti do nekaj km nad Zemljo.

Cilji:

- Občina bo od vseh podjetij zahtevala spoštovanje predpisov o emisijah v zrak.
- Zmanjšati emisije iz individualnih kurišč.
- Vzpostavitev monitoringa onesnaženosti zraka

Predlagani ukrepi:

Občina bo od vseh podjetij zahtevala spoštovanje predpisov o emisijah v zrak:

- sodelovanje z inšpekcijskimi službami in dogovor s podjetji o sanaciji prekoračenih emisij.

Zmanjšati emisije iz individualnih kurišč:

- izobraževanje občanov o vplivih različnih načinov kurjenja na kvaliteto zraka in plinifikacija, izdelava odloka o obveznem merjenju emisij v zrak, sodelovanje z inšpekcijskimi službami za zagotovitev nadzora, zbiranje pritožb občanov o motečih emisijah in črnih kuriščih.

Vzpostaviti nadzor nad emisijami iz prometa:

- namestiti merilno mesto za NO_x in ozona.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Vzpostavitev monitoringa onesnaženosti zraka	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	1.000.000	srednja	15 mesecev
Izdelati odlok o obveznem merjenju emisij v zrak iz individualnih kurišč	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	400.000	visoka	9 mesecev
Obveščanje občanov o stanju zraka preko občinskega radia, izobraževanje prebivalcev o vplivih različnih vrst kuriva na kvaliteto zraka, ter potrebi po stalnem preverjanju emisij iz kurišč	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	50.000	visoka	9 mesecev

4.6 Hrup

Hrup negativno vpliva na ljudi in okolje. Zato je varstvo pred hrupom ena od najpomembnejših ukrepov civiliziranih človeških sredin. Mnogi strokovnjaki mu pripisujejo enak negativni vpliv kot onesnaženju zraka in vode, oziroma ga v mestih in glavnih prometnih vpadnicah postavljajo celo na prvo mesto okoljskih obremenitev. Po nekaterih podatkih postaja hrup tudi vse bolj resen zdravstveni problem. Ocenjuje se, da je v Evropi skoraj 25% ljudi izpostavljenih nivoju hrupa z jakostjo nad 65 dB, ki izvira iz prometa. Ker lahko prevelik hrup negativno vpliva na počutje ljudi in povzroča resna sociološka stanja ga je potrebno kontrolirati in z zakonodajo določiti najvišje ravni hrupa. Tako sta na državnem nivoju leta 1999 uvedeni Uredba o hrupu v naravnem in življenjskem okolju, ter Uredba o hrupu zaradi cestnega ali železniškega prometa, ki predpisujeta dopustne nivoje hrupa v okolju. V uredbah pa so nejasno podana območja za katera ti nivoji veljajo. Takšna področja bi morala sedaj določiti občina Žužemberk.

Na področju občine Žužemberk ni izrazitih in stalnih izvorov hrupa iz industrije. Kot izvor hrupa lahko postavimo na prvo mesto cestni promet, saj skozi Žužemberk pelje prometna meddržavna cesta.

Pogoste so tudi pritožbe krajanov nad hrupom, ki prihaja iz zasebnega zemljišča. V tem primeru je v glavnem mišljena nedeljska košnja trave, kar pa bi lahko občina uredila z odlokom o časovni omejitvi hrupa na določene dneve in ure v tednu.

Ob upoštevanju spoznanj stroke bi občina morala usmeriti svojo dejavnost, na področju varstva pred hrupom, v zmanjšanje hrupa iz prometa in iz zasebne posesti.

Cilj: Omejiti hrup v občini.

Predlagani ukrepi:

- določiti območja varstva pred hrupom,
- sprejeti odlok o časovni omejitvi hrupa iz zasebnih posesti.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Določiti območja varstva pred hrupom	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	/	visoka	12 mesecev
Sprejeti odlok o omejitvi hrupa iz zasebne posesti	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	200.000	visoka	12 mesecev

Opomba: Kaj pa uvedne meritve na kritičnih mestih, izvedba protihrupne zaščite ob prometnicah, obvoznice?

4.7 Energija

V Sloveniji novi projekti hiš upoštevajo varčevanje z energijo, vendar pri starih objektih prihaja do velikih izgub toplote. To je možno v veliki preprečiti z ustrezno toplotno izolacijo objektov. Velja, da je z manjšo porabo energije za ogrevanje tudi onesnaževanje zraka manjše. Že sama cena energije, potrebne za delo in vsakdanje življenje, določa usmeritev občine v energetske varčne občine.

V občini Žužemberk ni objekta za proizvodnjo energije. Za povečanje rabe sončne energije je občina vključena v nacionalni in mednarodni projekt »Vsaka hiša-sončna hiša«, ki predvideva instalacijo solarnih orevalnih sistemov s solarnimi strešniki v 60 enodružinskih stanovanjskih hiš v občini. Obenem pa predvideva tudi instalacijo solarnega ogrevalnega sistema v eno izmed občinskih šol ali vrtcev. V občini je bila izdelana tudi študija »Energetska zasnova občine Žužemberk«, ISPO, februar 2002.

Cilji: Povečati energetska učinkovitost v občini.

Predlagani ukrepi:

- spodbujanje uporabe varčnih žarnic,
- kreditiranje izolacij hiš za občane, ter prehod na okoljsko bolj primerna goriva (sončna energija, lesna biomasa) oz. osveščanje ljudi o uporabi izolacijskega materiala v gradbene namene,
- spodbujanje rabe obnovljivih virov energije-sončna energija,
- odprtje energetske svetovalne pisarne.

Akcijski plan do leta 2008

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Pritegniti občane za posodobitev izolacije objektov in uporabe alternativnih virov	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	/	visoka	12 mesecev
Izpeljava projekta »Vsaka hiša-sončna hiša«	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	v skladu s projektom	srednja	v skladu s projektom
Omogočiti delovanje brezplačne Energetske pisarne v prostorih občine, na primer 2 x na mesec	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	100.000	visoka	9 mesecev

Podpora poslancev pri spremembah predpisov o večji toplotni zaščiti zgradb in ekonomski spodbudi

4.8 Kmetijstvo in gozdarstvo

Na področju občine Žužemberk se velik delež prebivalstva ukvarja s kmetijstvom (616 kmetij, Popis kmetijskega gospodarstev 2000) in gozdarstvom (gozd pokriva 63% vseh površin v občini). Večji del je t.i. polkmetov, ki jim je kmetijstvo in gozdarstvo dopolnilna dejavnost.

Trenutno nimam podatkov kakšno je sodelovanje med kmetovalci in kmetijsko zadrugo na področju zbiranja embalaže in ostankov fitofarmaceutskih sredstev. Tukaj bi lahko občina, tako kot so to storile nekatere druge občine, dosegla dogovor s kmetijsko zadrugo o takšnem

prevzemu, kmetom, ki bi pa pristali na tak način sodelovanja pa dala prednost pri nasvetih in sofinanciranju izobraževanja.

V občini je bil pred desetletji pojav akutne infekcijske bolezni antreks (vranični prisad) zaradi katere je potrebno izvajati preventivne ukrepe. Te in ostale preventivne ukrepe kužnih bolezni mora opravljati pristojna služba.

Občina na področju kmetijstva v bistvu nima veliko možnosti. Ena je usmeritev v biološko kmetijstvo, ki na tem območju še ni razvito. Takšnim pridelovalcem lahko občina skupaj s kmetijsko pospeševalno službo pomagala pri izobraževanju o bio-kmetovanju, oglaševanju izdelkov in subvencioniranju dejavnosti oz. pomoči pri črpanju teh sredstev iz državnih in mednarodnih finančnih virov. Druga možnost je vzpodbujanje kmečkega turizma. Na področju občine že deluje nekaj turističnih kmetij, za ta način bi se lahko odločilo še kmetij. Občina mora na tem področju skupaj s kmetijsko pospeševalno službo informirati kmete tudi o tej možnosti, nuditi pomoč pri promociji, izobraževanju, nuditi finančno pomoč in pomagati pri pridobivanju državnih in mednarodnih finančnih virov.

V občini nastaja velik problem tudi z zaraščanjem obdelovalnih površin. To bi bilo nujno potrebno preprečiti.

Vinogradništvo je zelo napredovalo, ustanovljeno je bilo Društvo vinogradnikov Suha krajina, ki vpliva na izobraževanje in s tem posledično na boljšo kakovost vin.

Predlagani cilji:

- integrirano varstvo rastlin ,
- bio kmetovanje,
- razvoj perspektivnih kmetijskih dejavnosti

Predlagani ukrepi:

Integrirano varstvo rastlin in bio kmetovanje:

- organiziranje izobraževanja kmetov na področju integriranega varstva rastlin in bio kmetovanja,
- podpora bio kmetovanju,
- pomoč pri trženju in pridobivanju certifikatov kakovosti za bio pridelke in vina,
- identifikacija zaraščajočih se površin,
- informiranje prebivalcev o Uredbi o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla in škropljenju rastlin,

- uvedba tečajev za kmetovalce, ki kmetujejo na vodovarstvenih področjih.

Razvoj perspektivnih kmetijskih dejavnosti:

- vključevanje kmetij v kmečki turizem

Natančne ukrepe je v tem trenutku težko predstaviti, ker je zanje potrebna ločena analiza, glede na odločitve o usmeritvah občine. Ocena je, da je dolgoročno pravilnejša usmeritev v bio kmetovanje, tudi zaradi tega, ker so za klasično kmetovanje dolgoročno potrebni večji sofinancerski deleži občine (na primer v melioracije in zagotovitve dovolj velikih enotnih površin, ki omogočajo strojno obdelavo), poleg tega pa je splošen trend v pridobivanju hrane na ekološko manj sporen način. Cena pridelave takšne hrane je res višja, vendar osveščene družbe takšno ceno priznavajo tudi na tržišču. V slovenski družbi je že v porastu dvig osveščenosti, s tega področja, in ta trend bo šel samo še navzgor.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Podpora kmetovalcem pri bio kmetovanju, vključno s podporo pri trženju takšnih izdelkov	Župan	1.000.000	Visoka	12 mesecev
Izobraževati kmetovalce v smeri bio kmetijstva in varstva narave	Župan	300.000	Zelo visoka	9 mesecev
Narediti seznam dovoljenih fitofarmacevstkih izdelkov, dogovor s kmetijsko zadrugo o prevzemu viška teh sredstev	Župan	300.000	Velo visoka	9 mesecev
Vzpodbujati razvoj perspektivnih, oziroma alternativnih kmetijskih dejavnosti	župan	100.000	Srednja	15 mesecev

4.9 Naravna in kulturna dediščina

Na območju občine Žužemberk obstaja številna naravna in kulturna dediščina, naj omenim le nekatere izmed njih.

Naravna dediščina: dolina Krke, lipa iz 14.st. v Valični vasi, Cerničkova jama, Šolnovo brezno, lipa pri gozdarski koči na Brezovi Rebri.

Kulturna dediščina: grad v Žužemberku, restavriran plavž železolivarne na Dvoru, ostanki rimske ceste (Naralov križ v bližini Trebče vasi), mlini (zajčev mlin, Vehovčev mlin, Gričarjev mlin, Tomažev ali Rojčev mlin), cerkev Mohorja in Fotunata v Žužemberku,

Cerkev sv. Nikolaja, litoželezni križ na pokopališču v Žužemberku, Petrunatov most, litoželezni vodnjak dvorske železarne v Žužemberku,...

Občina ima popis naravne in kulturne dediščine na svojem območju, manjka ji odlok o varovanju naraven in kulturne dediščine. Manjši del območja Občine (jugo-vzhodni del) je zavarovano z Natura 2000, kjer veljajo posebni naravovarstveni ukrepi. To območje je potrebno varovati in urejati v skladu z zakonodajo. Potrebno je nadaljnje sodelovanje z Zavodom RS za varstvo narave - območna enota Novo mesto in Javnim zavodom RS za varstvo kulturne dediščine - območna enota Novo mesto.

Predlagani cilji: Občina Žužemberk bo varovala svojo naravno in kulturno dediščino ter si jo prizadevala ohraniti.

Predlagani ukrepi:

- skupaj z Zavodom za varovanje naravne in kulturne dediščine skrbeti za naravno in kulturno dediščino
- dati jasno pobudo o ureditvi železarskega muzeja na Dvoru
- predstaviti naravno in kulturno dediščino širši javnosti (lokalnemu prebivalstvu in turistom)
- sprejeti odlok o varovanju narave in kulturne dediščine.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Vzpostaviti sodelovanje z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	/	Srednja	Stalna akcija
Sprejeti odlok o varovanju naraven in kulturne dediščine	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	50.000	visoka	12 mesecev
Seznanjati občane in morebitne turiste s spomeniško zaščitenimi objekti v občini	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	50.000	Srednja	Stalna akcija

4.10 Turizem in rekreacija

Posebej izrazitih oblik turistične dejavnosti v občini ni čeprav je v zadnjem času moč zaslediti spremembe tudi na tem področju. Zelo aktivno je postalo Turistično društvo Suha krajina, ki

organizira veliko kulturnih in družabnih srečanj, še posebej znani so Trški dnevi. Na območju so tudi številne naravne, kulturne znamenitosti (glej poglavje 4.9), izletniške točke (Sveti Peter, Plešivica, turistične peš poti po ostankih rimske ceste,...), predeli neokrnjene narave, predeli izjemne naravne kvalitete (dolina reke Krke) že nekatere turistične prenočitvene zmogljivosti (camp, kmečki turizmi in privatne nastanitvene zmogljivosti,...), gostinske zmogljivosti,...

Velik del občine je ločen od pomembnejših cestnih povezav, kar bi lahko izkoristili za ureditev kolesarskih poti po občini, lahko tudi z navezavo na sosednje turistične kraje (Dolenjske toplice). Z izvedbo takšnih projektov bi se lahko občina usmerila k razvoju dnevnega turizma, saj je na področju občine nekaj kvalitetnih gostinskih lokalov in nekaj turističnih kmetij, čeprav v veliki meri brez prepoznavne zaokrožene ponudbe.

Nakazali smo le okvirne usmeritve za turistični in rekreativni razvoj občine. Občina se mora sama odločiti, če se bo želela razvijati v tej smeri. V primeri pozitivne odločitve pa poiskati vse svoje potenciale in izdelati strokovno strategijo turističnega razvoja občine, ki mora biti trajnostno naravnana.

Predlagan cilj: Občina bo spodbujala razvoj sonaravnega turizma.

Predlagani ukrepi:

- izdaja turističnega prospekta, zemljevida s turističnimi kmetijami in zidanicami
- ureditev vinske poti.
- izdelava zemljevida kolesarskih poti, ki bi bile povezava med zgodovinsko kulturnimi zanimivostmi in s turističnimi zmogljivostmi,
- povečanje promocijskih aktivnosti za prepoznavnost občine .

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Izpeljava projekta kolesarskih stez	Župan	500.000	Visoka	21 mesecev
Promocija za večjo prepoznavnost občine	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	200 000	Srednja	15 mesecev

4.11 Zdravje prebivalcev

S podatki o zdravstvenem stanju prebivalcev občini Žužemberk ne razpolagamo. Dostopna nam je samo Bilten, higiena, epideminologija, zdravstvena ekologija v letu 2001, ki ga je izdelal Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto. V tem poročilo je grobo opisno zdravstveno stanje na območju Dolenjske, onesnaženost vodotokov, prehrana v šolah, tehnoloških odpadnih vodah, ipd. Kljub naštetemu omenjeno poročilo ne daje jasne slike o zdravstvenem stanju prebivalcev občine Žužemberk. Glede na izjemno zanimive podatke, do katerih so prišle občine, ki so takšno analizo že naredile, bi bilo potrebno tudi v občini Žužemberk narediti analizo zdravstvenega stanja prebivalcev. V ta namen bi se bilo potrebno povezati s strokovnjaki na Zavodu za zdravstveno varstvo v Novem mestu. Ker je zdravje največja dobrina, ki jo ima človek, je razumljivo, da bi tudi usmeritev občine naj bila v prizadevanja, da se zdravje občanov občine Žužemberk ne bo poslabšalo zaradi vplivov iz okolja.

Predlagani cilji: Izboljšanje zdravstvenega stanja prebivalcev

Predlagani ukrepi:

- organizacija tečajev na temo zdravega življenja in prehrane ter zgodnjega odkrivanja bolezni,
- ovrednotiti zdravstveno stanje v občini,
- spodbujati šport in rekreacijo med prebivalci občine (prirejati športne prireditve, *urediti Srčno pot*, subvencije pri organizaciji organizirane športne vadbe, ipd.)

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Izdelati analizo zdravstvenega stanja prebivalcev	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	1.200.000	Visoka	15 mesecev
Obveščati občane o pravilnih in zdravih prehranjevalnih metodah	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	50.000	visoka	Stalna akcija

4.12 Urejanje prostora

Prostorska politika občine je izredno pomembna tudi za trajnostni razvoj. Ustrezni prostorski dokumenti so osnova za kvalitetni trajnostni razvoj občine.

Občina je v letošnjem letu sprejela nov Odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje Občine Žužemberk.

Predlagan cilj: Občina Žužemberk bo skrbela za skladen prostorski razvoj kmetijstva in gozdarstva, industrije, komunalne in prometne infrastrukture, naravne in kulturne dediščine in poselitve, *preprečila nadaljno razpršeno gradnjo brez komunalne infrastrukture..*

Predlagani ukrepi:

- Ugotoviti legalnost gradenj v občini Žužemberk in izdelati evidenco stavbnih zemljišč.
- Pripraviti dopolnjene prostorske akte občine po Zakonu o urejanju prostora.

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Pripraviti dopolnjene prostorske akte občine po Zakonu o urejanju prostora.	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	100.000	Visoka	18 mesecev
Ugotoviti legalnost gradenj v občini Žužemberk in izdelati evidenco stavbnih zemljišč	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	500.000	Srednja	Stalna akcija

4.13 Gospodarstvo

Na podlagi Uredbe o vrednosti meril za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in določitvi občin, ki izpolnjuje ta merila (Uradni list RS, št. 59/00) spada območje občine v ekonomsko šibka območja in v območja s strukturnimi problemi. Na območju občine kmetijstvo ni tržno usmerjeno, industrije je malo, obstajajo le manjši obrati elektrotehnične,

tekstilne in lesne industrije. Malo je delovnih mest v terciarnih in kvartarnih dejavnostih, turizem je šele v povojih. Večji del zaposlenih dnevno migrira v bližnje kraje izven občine (Novo mesto, Ivančno Gorico, Ljubljano, Stražo pri Novem mestu, Dolenjske Toplice, Grosuplje, Kočevje,...). V občini deluje 46 gospodarskih družb in okoli 70 samostojnih podjetnikov.

Industrija v občini ni razvita, obstajajo le manjši industrijski obrati in razne obrtne dejavnosti. Ekološko sporni bi bili lahko le industrijski obrati na območju nekdanje tovarne Iskra, predvsem zaradi zelo prepustnega Kraškega sveta in neposredne bližine reke Krke. Za potrebe obstoječe proizvodnje imajo obrati svojo lastno čistilno napravo. Vsakršno širjenje obstoječe industrije na tem območju bi bilo potrebno skrbno pretehtati z vidika onesnaženosti okolja. Izpuščanje onesnaženih odplak bi bilo potrebno preveriti in spremljati tudi v ribogojnici na Dvoru. Ostala industrija je v manjših obsegih, ki nimajo velikega vpliva na okolje. Opozorili bi še na peskokop-Pruh, ki pušča veliko rano v okolju. Ob zaprtju posameznih kopov ali celega peskokopa bo potrebno okolje ustrezno sanirati.

Čeprav v občini ni zaznati večjega industrijskega onesnaženja se lahko stanje na tem področju še izboljša s primerno informiranostjo prebivalstva. V občini so tudi nekateri manjši obrtne dejavnosti (mizarstva, mehanične delavnice ipd.), ki so lahko tudi potencialni onesnaževalci. Tudi s pravo informiranostjo se lahko izognemo le temu.

Cilji:

- Dvig okoljske zavesti pri podjetjih,
- sancija okoljskih bremen iz preteklosti,
- izboljšanje sodelovanja javnosti in podjetij.

Predlagani ukrepi:

- popis vseh starih *okoljskih* bremen v občini in priprava sanacijskih programov.
- dnevi odprtih vrat v podjetjih in javno objavljanje rezultatov meritev emisij.

Akcijski plan:

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Redno seznanjanje javnosti o dejavnostih podjetij in obrtnikov iz občine na področju varstva okolja	Župan	50.000	Visoka	Stalna akcija
Izdelati odlok o taksah za obremenjevanje okolja	Župan	400.000	Visoka	15 mesecev

Pripraviti letno poročilo o vplivih na okolje iz gospodarstva občine	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalo in promet	100.000	Srednja	15 mesecev
--	---	---------	---------	------------

4.14 Odpadki

V občini je organiziran odvoz odpadkov, ki ga opravlja JP Komunala Novo mesto. V prihodnosti pa bo potrebno razmisliti tudi o ločenem zbiranju odpadkov. V občini tudi ni organiziranega rednega zbiranja posebnih odpadkov pri obrtnikih, na primer raznih razredčil pri mizarjih, avtoličarjih in podobnih dejavnosti. Z ureditvijo sistema organiziranega zbiranja manjših količin posebnih odpadkov bi bilo, prav tako, možno zmanjšati vpliv obremenitve okolja zaradi divjih odlagališč.

Večji okoljski problem v občini so tudi črna odlagališča odpadkov, ki estetsko kvarijo izgled in onesnažujejo okolje. Potrebno bi bilo narediti popis le teh in jih primerno sanirati.

Cilji:

- Sanirati neurejena odlagališča odpadkov

Predlagani ukrepi:

- izvedba popisa neurejenih odlagališč odpadkov,
- sanacija neurejenih odlagališč odpadkov.
- urediti redno zbiranje manjših količin posebnih odpadkov pri obrtnikih in podjetnikih ter urediti odlaganje gradbenih odpadkov.
- Urediti začasna ali stalna zbirna mesta kosovnih odpadkov v občini

Akcijski plan

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Sanacija in preprečevanja nastajanja novih divjih odlagališč	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	500.000	Visoka	12 mesecev
Uvedba sistema zbiranja odpadkov po smernicah EU in nacionalnega programa varstva okolja-NPVO	Župan	400.000	Visoka	12 mesecev
Čistilna akcija na območju celotne občine	Župan	400.000	Visoka	6 mesece
Organizacija zbiranja manjših količin posebnih odpadkov pri obrtnikih in podjetnikih	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	1.000.000	Visoka	15 mesecev
Izobraževanje občanov in šolarjev o neprimernosti odlaganja odpadkov na neurejenih odlagališčih	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	100.000	Srednja	15 mesecev

4.15 Medobčinsko sodelovanje

Cilj: Medobčinsko sodelovanje na področju varstva okolja.

Predlagani ukrepi:

- Občina Žužemberk se bo vključila v projekte Regionalne razvojne agencije za jugovzhodno Slovenijo.

Akcijski plan:

UKREPI	ZADOLŽITEV	STROŠKI	PRIORITETA	TERMINI
Izdelati študijo skupnih problemov in projektov, ki bi lahko povečali gospodarske učinke (npr. turizem)	Vodja odbora za okolje in prostor, komunalno in promet	400.000	Srednja	15 mesecev

5. NAČRT VARSTVA OKOLJA

Podatki, ki jih pridobimo v fazi izdelave Ocene o stanju okolja, predstavljajo temelj za izdelavo operativnega načrta varstva okolja v občini. Izkušnje kažejo, da je pristop posameznih občin, pri izdelavi operativnega načrta varstva okolja lahko različen. Najpogosteje so občine svoje načrte pripravile tako, da so izdelale:

- strategijo v kateri so bili navedeni cilji in ideje za projekte in
- operativni načrt, v katerem so bili projekti podrobneje obdelani.

Občine, ki so se odločile za takšno metodo dela, pri pripravi programa varstva okolja, so pogosto imele težave, zato ker je po javni razpravi in obravnavi strategiji v občinskem svetu, prihajalo do sprememb strategije. To samo po sebi še ni problematično, kadar imajo občine ustrezni kader, velike težave pa nastopijo v občinah, kjer ni na razpolago ustreznega strokovnega kadra. Takšen primer bi torej lahko bil primeren tudi za občino Žužemberk.

Zato je za male občine, po izkušnjah tistih, ki so takšne programe že pripravili, veliko bolje probleme razvrstiti po prioriteti. Probleme, ki smo jim določili najvišjo prioriteto, pa natančno obdelati in pridobiti realne podatke o možnih rokih izvedbe in finančnih sredstvih, potrebnih za izdelavo posameznega projekta, ter jih že tako obdelane ponuditi v javno razpravo in v razpravo na občinski svet.

Poleg obravnave velikih problemov, pa je priporočljivo predvideti tudi akcije, ki jih je možno izvesti hitro in z majhnimi sredstvi, so pa lahko v veliko pomoč pri izvedbi drugih akcij iz lokalnega programa varstva okolja-LPVO.

Zaradi racionalizacije dela smo v enem dokumentu zajeli:

- kratek pregled ugotovljenega stanja,
- potrebne ukrepe za izvedbo programa varstva okolja,
- nivo prioritete reševanja okoljskih problemov,
- časovni termin za izdelavo projekta,
- osebe, odgovorne za izvedbo posameznih akcij,
- grobo oceno stroškov za izvedbo posamezne akcije

Po organizacijski shemi, bi moral Svet za okolje, na osnovi Končne ocene stanja, predvideti tudi potek nadaljnjih ukrepov. V sodelovanju z občinsko upravo, bi moral, na primer, določiti prioritete projekte, izdelati oceno stroškov za pripravo LPVO in izvedbo posameznih projektov, imenovati osebe odgovorne za izvedo posamezne akcije ali projekta, določite časovne termine za izdelavo posamezne zadolžitve. V bistvu bi bilo potrebno izdelati natančen plan varstva okolja in postaviti organizacijsko strukturo za izvedbo programa.

6. JAVNA RAZPRAVA

Na osnovi podatkov, ki jih pridobimo z izdelavo pregleda stanja okolja, je potrebno organizirati javno razpravo o zbranih dejstvih. Zaželeno je, da bi se razprave udeležil čim širši krog občanov in druge zainteresirane javnosti. Pričakujem, da bo v takšni razpravi možno pridobiti podatke in informacije o stanju posameznih delov okolja, ki jih pri pripravi Ocene o stanju okolja nismo uspeli obdelati, ker jih nismo zaznali. Zato je realno pričakovati, da bo potrebno del takšnih, novih informacij, vključiti v popravljeno, oziroma končno Oceno stanja, kar je v končni fazi tudi namen, saj je bila s tem, zainteresirana javnost, vzpodbujena k razmišljanju o okoljskih problemih.

*Poročilo, oziroma končno poročilo o stanju okolja mora pripraviti
Svet za okolje občine Žužemberk.*

7. POSTAVITEV ORGANIZACIJSKE STRUKTURE

Na osnovi načrta ukrepov in v skladu z organizacijskim diagramom, je potrebno, v okviru občine in Sveta za okolje, postaviti organizacijsko hierarhijo za izvedbo programa za varstvo okolja v občini Žužemberk.

Svet za okolje občine Žužemberk koordinira delo vseh pristojnih oseb, ki se strinjajo s pristojnostjo za izvedbo določene naloge varstva okolja, ki je bila opredeljena v Načrtu ukrepov za varstvo okolja v Žužemberk. Te osebe so lahko župan, svetovalci župana ali predstavniki koncesionarskih podjetij, ki delujejo v občini. Svet za okolje bo še posebej pooblastil eno osebo iz skupine občinskih uslužbencev za izvedbo LPVO. To naj bi bila oseba, ki bo na občinski strani najpogosteje prisotna pri obravnavanju nalog s področja okolja. Med izvajanjem naloge bo Svet vsakih 6 mesecev pregledal opravljeno delo in ocenil ali je doseženo stanje usklajeno s programom. Izvajanje programa bi naj potekalo do izteka mandata občinske strukture. Z nastopom nove, lahko tudi stare strukture, je potrebno redefinirati potrebe. Tako seveda lahko pride tudi do večjih sprememb v programu.

8. IZVAJANJE PROGRAMA

Nad potekom izvajanja programa varstva okolja lahko bdijo tudi razne interesne skupine in združenja občanov ali kar najširša javnost v občini, lahko pa tudi nekatere zunanje organizacije in podjetja. Svetu za okolje lahko posredujejo tudi svoja mnenja in stališča v zvezi z izvajanjem programa varstva okolja v občini. Prav tako lahko Svet za okolje seznanjajo z novimi dejstvi na področju stanja okolja.

Skupni predvideni stroški za izvajanje programa:

Poglavje	Program ukrepov	Stroški-predvideni (v SIT)
4.1	Organizacija varstva okolja	400 000
4.2	Sodelovanje javnosti, izobraževanje in informiranje lokalnega prebivalstva	2 850 000
4.3	Ekonomski instrumenti	1 700 000
4.4	Voda	600 000 + kanalizacija
4.5	Zrak	1 450 000
4.6	Hrup	200 000
4.7	Energija	100 000 + projekt »vsaka hiša-sončna hiša«
4.8	Kmetijstvo in gozdarstvo	1 700 000
4.9	Naravna in kulturna dediščina	100 000
4.10	Turizem in rekreacija	700 000
4.11	Zdravje prebivalstva	1 250 000
4.12	Urejanje prostora	600 000
4.13	Gospodarstvo	550 000
4.14	Odpadki	2 400 000
4.15	Medobčinsko sodelovanje	400 000
	Skupaj	15 000 000 + zgornja projekta

9. SPREMEMBE PROGRAMA

Lokalni program varstva okolja je vedno nedokončana zgodba. Potrebne so vedno nove in nove akcije, ki jih je potrebno vključiti v programa varstva okolja. Zato mora Svet za okolje ob koncu vsakega leta narediti evidenco svojega dela, predvsem pa mora sporočiti katere akcije so v celoti opravljene. Prav tako bi nekako vsaka štiri leta morali popraviti obstoječi lokalni program varstva okolja-LPVO in ga dopolniti z novimi nalogami.

Opomba:

V poglavju 4.4 Voda in 4.7 Energija, ni predvidenih stroškov za izgradnjo kanalizacijskega sistema in izpeljavo projekta »Vsaka hiša-Sončna hiša«, saj ne razpolagamo s potrebnimi informacijami. Predlagamo, da se ta podatek vstavi v Agendo 21, ko bodo izvedene ustrezne študije in projekti.

10. LITERATURA

1. Agenda 21 za Slovenijo – prispevek nevladnih organizacij, Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, Ljubljana, 1995
2. Bilten, Higiena, epidemiologija, zdravstvena ekologija v letu 2001, Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, Novo mesto, marec 2002
3. Dvajset korakov v razvoju projekta Zdravo mesto, 2. izdaja, SZO, Regionalni urad za Evropo. Grafiti studio, Maribor, 1995
4. Hewitt Nicola, Zimmerman Konrad Otto, prevod Šega Lidija: Priročnik za načrtovanje okoljskih dejavnosti, Evropski priročnik za načrtovanje Lokalnih Agend 21 – 2. zvezek, ICLEI (založba), Umanotera (sozaložba), Ljubljana, 1997
5. Izdelava energetske zasnove občine Žužemberk, ISPO-svetovanje pri poslovnem odločanju, Ljubljana, februar 2002
6. Keating Michael: Agenda za spremembo: S srečanja na vrhu Agenda 21 in drugi sporazumi iz Ria de Janeira v razumljivem jeziku, prevod Šimec Roman, Umanotera, Ljubljana 1995
7. Lokalne Agende 21 za slovenske občine, Umanotera – Informativni bilten Umanotere, Slovenske fundacije za trajnostni razvoj, 3/96
8. Nacionalni program varstva okolja, UL RS, št. 83/99
9. Nina Kozinc: Trajnostni razvoj – zaščitni znak devedesetih, Umanotera – Informativni bilten Umanotere, Slovenske fundacije za trajnostni razvoj, 1/96
10. Ocena zdravstvene ustreznosti vzorca pitne vode, vodovod Žužemberk, Staro zajetje, Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, Novo mesto, oktober 2003
11. Odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje občine Žužemberk, UL RS št. 73/03
12. Poročilo o preiskanih vzorcih reke Krke, Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, Novo mesto, junij 2003
13. Poročilo o preskusu vode, vodovod Kriška reber, vrtina, Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto, Novo mesto, september 2002
14. Poročilo o strokovnem zdravstvenem nadzoru vodooskrbnega sistema Globočec-letu 2001, Zavod za zdravstveno varstvo Ljubljana, Ljubljana, 2001
15. Predavanja pri predmetu Sistemska ureditev okolja, prof.dr. Vilibald Premzl
16. Publikacija posveta: Programi varstva okolja in Lokalne Agende 21 za občine, Center Krka, Novo Mesto, 27. in 28. marec 1997
17. Skrb za Zemljo: Strategija za življenje po načelu trajnosti, IUCN/UNEP/WWF, Gland (Švica), 1991
18. Zakon o varstvu okolja, UL RS, št. 41/2004

11. PRILOGE

PRILOGA 1: NOVA PARADIGMA – TRAJNOSTNI RAZVOJ

PRILOGA 2: SLOVENIJA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

PRILOGA 3: NAČRTOVANJE OKOLJSKIH DEJAVNOSTI

PRILOGA 4: POVZETEK ZAKONA O VARSTVU OKOLJA